

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY

PaedDr. Augustin Karel Andrlé Saylor
andrlea@psp.cz

Poslanec Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR
Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

Památkáři a restaurátoři jednali o dalším směřování památkové péče

Praha, 29. ledna 2015

Ve státních aktech se dnes od 15:00 uskutečnil seminář „Budoucnost restaurátorů v památkovém zákoně – budoucnost památek.“ Zástupce vysokých škol, restaurátorů, památkářů a občanských iniciativ přišel pozdravit i ministr kultury **Daniel Herman (KDU-ČSL)**. Přítomen byl i bývalý ministr kultury poslanec **Vítězslav Jandák (ČSSD)** a řada dalších poslanců, např. **Jana Hnyková (Úsvit)**, **Jaroslav Holík (Úsvit)** nebo **Pavel Plzák (ANO)**.

Ministr ve své zdravici vyzdvihl potřebu přijmout novou verzi památkového zákona. Na slova ministra navázala jeho náměstkyně pro památkovou péči **Anna Matoušková**. Ta sdělila, že stávající návrh nového památkového zákona vychází z dialogu s občany i odborníky: *„Všech třináct vlád se neúspěšně pokoušelo uvést v život nový památkový zákon. Jeho přijetí má za cíl i současná vláda. Stávající zákon z roku 1987, který má své kořeny dokonce až v roce 1973, je nutno nahradit zákonem novým, který bude více zohledňovat současnou legislativu.“*

Nutnost přijmout nový památkový zákon zdůraznil i **Jiří Vajčner**, ředitel odboru památkové péče MKČR: *„S navrhovanou podobou památkového zákona jsme našli konsensus s Veřejným ochráncem práv, Národním památkovým ústavem, Asociací krajů nebo s ČKAIT. Vedeme konzultace s ministerstvem pro místní rozvoj a Sdružením historických sídel Čech, Moravy a Slezska.“*

Umělecký kovář **Karel Bureš** ze Sdružení pro umělecká řemesla Rudolfinea upozornil na neudržitelný stav uměleckého řemesla ve vztahu k restaurování. *„Umělecký kovář v sedmdesátých letech v rámci realizace na kulturní památce vyrobil mříž a nedávno bylo nutné tuto mříž restaurovat. Bohužel ten samý kovář, který mříž vyrobil, ji o čtyřicet let později nemohl restaurovat, protože není držitelem restaurátorské licence. Ani v Itálii toto není požadováno.“*

David Otáhal ze Sdružení profesionálních pracovníků památkové péče ve svém projevu upozornil, že zpracovatelé nového památkového zákona nepřijímají připomínky těch, kteří

upozorňují na nedostatky připravovaného zákona. „*Kritické názory jsou odmítány. Zákon je transparentně připravován jen zdánlivě. Oproti stávajícímu zákonu ten nový nepřináší nic nového. Koncepčně nový není. Tato právní norma jen bobtná a umožňuje mnoho právních výkladů, které zadělávají na budoucí nekonečné soudní spory. Navrhovaná podoba snižuje ochranu památkového fondu, počítá s odstraněním státní památkové péče, kterou převezmou kraje, jež ji budou formulovat. Jeden kraj bude v kulturních památkách povolovat plastová okna a sousední kraj je bude zakazovat. Národní památkový ústav se na rozdíl od spolků nebude moci stát účastníkem správních řízení a nebude tak moct do rozhodovacích procesů nijak zasahovat.*“

Za sdružení Stavebně-historických průzkumů vystoupil **Josef Holeček**. Ten upozornil na paradoxy, které se v nové verzi památkového zákona ve vztahu ke stavebně-historickým průzkumům (SHP) objevily. „*Zákon počítá s tím, že by se SHP prováděly při jakémkoliv zásahu do historického objektu nebo prostoru. V praxi by to ale znamenalo, že SHP by neměl kdo fyzicky provést, tolik lidí, kteří na to mají kvalifikaci, u nás není. V závěru by se z toho stal jen další byrokratický nástroj. Naopak, stavby, které by si důkladný SHP zasloužily, by jej nedostaly, protože by nebyl čas se jim podrobně věnovat. Navíc zpracovatel SHP bude muset žádat o získání oprávnění. A v případě získání oprávnění může být již po roce přezkušován a to z důvodu zjištění, zda nepominuly jeho znalosti. Toto považujeme za administrativní šikanu. Návrh památkového zákona není tak kvalitní, jak je presentován.*“

Prezident Asociace sdružení pro ochranu a rozvoj kulturního dědictví ČR **Pavel Přemysl Ries** ve svém příspěvku upozornil na nejznámější selhání památkové péče v posledním desetiletí, opravou mostovky a zábradlí na Karlově mostu. „*Pojetí rekonstrukce národní kulturní památky Karlův most byla pojata jako oprava liniové stavby, tedy jako jakéhokoliv mostu. Ani po roce prací neexistovala realizační dokumentace. Selhání vlastníka, tedy hlavního města Prahy pražský Magistrát kryl. Nebyl zpracován ani stavebně-historický průzkum, což je v celé kauze snad to nejskandálnější. Až když jsme zburcovali veřejnost, byl dozor jmenovaný Národním památkovým ústavem odvolán. Byl jím Ondřej Šefců. Jenže byl, jak tomu v naší kotlině bývá, odvolán do vyšší pozice. Pracuje dnes jako ředitel Územního odborného pracoviště NPÚ v Praze. Dvanáct petřínských pískovců, které zde byly ještě z Juditina mostu, nejsou k nalezení. Zřejmě skončily v drtičce. Stejně jako stovky dalších barokních kvádrů. Dokumentace neexistuje. Pokuta, která byla Praze uložena, nebyla nikdy zaplacená, protože delikt byl promlčen. Úředník ministerstva kultury byl poté přemístěn na památkovou inspekci. Připravuje se další etapa opravy Karlova mostu. A dodnes není stavebně-historický průzkum zpracován. Nový památkový zákon nepřináší nástroje, které by těmto excesům předešly nebo jim zabránily. A předkládají-li nový zákon ti, kteří přihlíželi nečinnosti úřadů k průběhu oprav Karlova mostu, nepůsobí na mně jejich dílo nikterak důvěryhodně.*“

Restaurátorka malířských děl **Zuzana Poláková** se věnovala potřebě ustanovit Českou komoru restaurátorů. „*Situace dospěla tak daleko, že není možné, aby o restaurátorech rozhodovali jiní. Restaurátoři se musí profesně konstituovat v České komoře restaurátorů,*

protože nemají oporu ve stávající ani plánované legislativě. Komora by měla být složená ze všech restaurátorských oborů a specializací. Vedle vysokoškolsky vzdělaných specialistů restaurátorů malby a sochařství, by zde každé z uměleckých řemesel mělo mít své zastoupení. Komora musí být ustavena ze zákona, jako je tomu v případě České komory architektů, České lékařské komory nebo Advokátní komory. Jinak bude jedním z dalších mnoha profesních spolků bez právní subjektivity. V restaurátorské praxi neexistuje zpětná kontrola a památková péče ani ministerstvo tuto kontrolu nemůže vykonávat, protože pro ni nemá kvalifikované pracovníky ani kapacitu. A toto může být jedna z důležitých činností České komory restaurátorů.“ Poláková dodala, že v navrhované verzi památkového zákona není žádná souvztažnost s připravovaným stavebním zákonem. „*Pokud máme chránit národní nemovité kulturní památky, tak je restaurátor jeho nezbytnou součástí a nemůžeme to nechat na stavebních firmách.“*

Záměr založit Českou komoru restaurátorů (ČKR) podpořil **Juraj Žáry** z Katedry teorie a dějin umění AVU. „*Na Slovensku, kde již Komora restaurátorů existuje, se na jejím vývoji dále pracuje.“* Pro vznik ČKR se rovněž vyjádřil vedoucí Ateliéru restaurování výtvarných děl malířských a polychromované plastiky AVU **Karel Stretti**, **Adam Pokorný** z Národní galerie, vedoucí Ateliéru restaurování výtvarných děl sochařských **Petr Siegl** nebo **Petr Kuthan**, ředitel Restaurátorského oddělení Národní galerie.

Restaurátor skla a vitráží **Jiří Černoorský** uvedl několik příkladů, kdy pod dohledem památkové péče vedle originálního starého skla byly osazeny novodobé laciné náhražky. Uvedl např. restaurovanou vitráž s doplněním foukaným sklem ve věži kostela sv. Jakuba Většího v Poličce nebo prosklení gotických oken v obřadní síni v Chebu, kdy bylo prosklení provedeno ze strojově válcovaného skla.

Dále byly uvedeny ukázky pochybných realizací při restaurování jednotlivých prvků ve Fantově kavárně v historické budově pražského hlavního nádraží. Za příklad byla uváděna výměna původní historické dlažby za dlažbu současnou.

Restaurátorka textilu a soudní znalkyně **Ludmila Kaprasová** upozornila na zničené textilie z hrobu svaté Ludmily, které byly neodborně skeletovány (byly zažehleny do plastu) a tím byly neodstranitelně poničeny. Tato praxe nevhodného restaurování je dodnes používána. Na obrazovém příkladu ukázala historické Italské goblény v majetku ministerstva zahraničních věcí, které byly svěřeny k restaurování do soukromé firmy v Jindřichově Hradci. Restaurováním byly goblény poničeny a v rámci soudního procesu bylo zjištěno, že žádná z tkadlen neměla licenci. Během soudního procesu byly tyto licence ze dne na den ministerstvem kultury tkadlenám vystaveny a to na přímluvu pracovnice NPÚ v Českých Budějovicích.

Jiří Černoorský a **Ludmila Kaprasová** také podpořili vznik ČKR.

Seminář, kterého se účastnilo více jak devadesát odborníků na památkovou péči a restaurování, skončil až po 20 hodině. *„K připravovanému památkovému zákonu zaznělo mnoho připomínek. Velké části z nich rozumím. Myslím, že nás všechny čeká ještě dlouhá cesta a tento seminář možná nebyl seminářem na toto téma posledním. Co se týče plánovaného vzniku České komory restaurátorů, myslím, že to bude nutno podrobit samostatné odborné diskusi, která bude jistě zajímat i ostatní kolegy z výboru pro kulturu. Byl jsem s průběhem semináře spokojen, nedocházelo ke střetům a diskuse byla kultivovaná. Zástupci ministerstva kultury slyšeli nové připomínky a diskuse je rovněž zaujala,“* uzavřel **Augustin Karel Andrlé Saylor.**

Občerstvení zdarma zajistila pekárna NOPEK z Vysokého Mýta.